

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ПОВІТРЯНОГО ТРАНСПОРТУ

Методичні рекомендації для підготовки студента
до практичних занять

з дисципліни «Економіка і організація малого бізнесу»

для студентів 2 курсу
за спеціальністю 051 «Економіка»
освітньою програмою «Економіка підприємства»

Укладач: к.е.н., доцент, Андрієнко М.М.
Методичні рекомендації для підготовки
студентів до практичних
занять розглянуті та схвалені
на засіданні кафедри економіки
повітряного транспорту
Протокол № 24 від «27» серпня 2021 р.
Завідувач кафедри _____ Ареф'єва О.В.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1.1

Тема 1. Сутність малого бізнесу в умовах трансформаційної економіки

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:
 - 1.1 Економічна сутність малого підприємництва
 - 1.2. Основні функції малого бізнесу. Основні види малого бізнесу
 - 1.3. Достоїнства і недоліки організації малого бізнесу
 - 1.4 Моделі малого підприємництва
 - 1.5. Ідентифікація малого підприємництва
2. **Індивідуальне тестування**
 - 2.1. Згідно ст. 62 Господарського кодексу України від 16.01.2003 № 436-IV підприємство –
 - 2.2. Згідно ст. 55 Господарського кодексу України від 16.01.2003 № 436- IV суб'єкти малого підприємництва –
 - 2.3. Згідно ст. 55 Господарського кодексу України від 16.01.2003 № 436-IV суб'єкти мікропідприємництва –
 - 2.4. Згідно ст. 56 Господарського кодексу України від 16.01.2003 № 436- IV суб'єкти господарювання –
 - 2.5. Згідно ст. 120 Господарського кодексу України від 16.01.2003 № 436- IV асоціація –
 - 2.6. Згідно ст. 120 Господарського кодексу України від 16.01.2003 № 436- IV корпорація –
 - 2.7. Згідно ст. 120 Господарського кодексу України від 16.01.2003 № 436- IV консорціум –
 - 2.8. Згідно ст. 120 Господарського кодексу України від 16.01.2003 № 436- IV концерн –
 - 2.9. Згідно ст. 119 Господарського кодексу України від 16.01.2003 № 436- IV державне (комунальне) господарське об'єднання –
 - 2.10. Згідно ст. 16 Закону України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 № 40-IV інноваційне підприємство (інноваційний центр, технопарк, технополіс, інноваційний бізнес-інкубатор тощо) –
3. **Практичні завдання.**
 - 3.1. Побудувати структурно-логічну схему дисципліни.
 - 3.2. Побудувати структурно-логічну схему взаємозв'язків курсу «Економіка малого бізнесу» з іншими дисциплінами і науками.
 - 3.3. Написати есе «Як я бачу місце дисципліни «Економіка малого бізнесу» у своїй фаховій підготовці.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1.2

Тема 2. Організація і умови функціонування підприємств малого бізнесу

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:
 - 1.1 Функції та правовий статус підприємця
 - 1.2 Основні організаційно-правові форми підприємств малого бізнесу
 - 1.3 Вивчення основних нормативно-правових документів, які регламентують порядок реєстрації та ліцензування діяльності підприємства малого бізнесу
 - 1.4 Порядок реєстрації підприємств малого бізнесу
 - 1.5 Основи ліцензування та патентування підприємств малого бізнесу
 - 1.6 Механізм створення власної справи
2. **Індивідуальне тестування**
 - 2.1 Згідно Господарського Кодексу України підприємство –
 - 2.2 Згідно ст. 1 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» від 15.05.2003 № 755-IV державна реєстрація юридичних осіб, громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, та фізичних осіб-підприємців –

2.3 Згідно ст. 1 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» від 15.05.2003 № 755-IV Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань –

2.4 Згідно ст. 1 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» від 15.05.2003 № 755-IV реєстраційна справа –

2.5 Згідно ст. 6 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» від 15.05.2003 № 755-IV державний реєстратор –

2.6 Згідно ст. 56 Господарського кодексу України від 16.01.2003 № 436-IV суб'єкт господарювання –

2.7 Згідно ст. 1 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 № 222-VIII ліцензія –

2.8 Згідно ст. 1 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 № 222-VIII ліцензування –

2.9 Згідно ст. 1 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 № 222-VIII безліцензійна діяльність –

2.10 Згідно ст. 16 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 № 222-VIII анулювання ліцензії –

2.11 Згідно ст. 2 Закону України «Про патентування деяких видів підприємницької діяльності» від 23.03.1996 № 98/96-ВР торговий патент –

3. Практичні завдання.

На підставі наведених даних визначте можливість віднесення підприємства до категорії «мале підприємство».

3.1. За минулий рік обсяг реалізації продукції становить 780 тис. грн; собівартість реалізованої продукції — 546 тис. грн; загальний прибуток — 102 тис. грн; вартість основних засобів — 250 тис. грн; випуск продукції на одного працюючого — 15 600 грн.

3.2. За минулий рік вартість основних засобів становить — 320 тис. грн; вартість оборотних активів — 130 тис. грн; залишок грошових коштів на поточному рахунку — 12 тис. грн; дебіторська заборгованість — 45 тис. грн; кредиторська заборгованість — 60 тис. грн; середньооблікова кількість працюючих — 45 чол. Реалізовано продукції — 28200 виробів, ціна одного виробу — 500 грн.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1.3

Тема 3. Управління формуванням фінансових ресурсів малих підприємств

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:
 - 1.1 Джерела формування фінансових ресурсів
 - 1.2 Державна фінансова підтримка малого підприємництва
 - 1.3 Особливості формування фінансових ресурсів малих підприємств за рахунок кредитів комерційних банків
 - 1.4 Лізинг та франчайзинг — види формування фінансових ресурсів малих підприємств
 - 1.5 Управління формуванням фінансових ресурсів малих підприємств. Порядок визначення первісного капіталу на день відкриття малого підприємства

2. Індивідуальне тестування

2.1 Згідно ст. 2 Закону України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III банк –

2.2 Згідно ст. 2 Закону України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III банківський кредит –

2.3 Згідно ст. 2 Закону України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III вклад (депозит) –

2.4 Згідно ст. 2 Закону України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III капітал статутний –

2.5 Згідно ст. 1 Закону України «Про фінансовий лізинг» від 16.12.1997 № 723/97-ВР фінансовий лізинг –

- 2.6 Згідно ст. 1 Закону України «Про фінансовий лізинг» від 16.12.1997 № 723/97-ВР лізингодавець –
- 2.7 Згідно ст. 1 Закону України «Про конфесії» від 16.07.1999 № 997-XIV договір концесії –
- 2.8 Згідно ст. 1 Закону України «Про конфесії» від 16.07.1999 № 997-XIV концесіодавець –
- 2.9 Згідно ст. 1 Закону України «Про конфесії» від 16.07.1999 № 997-XIV концесіонер –
- 2.10 Згідно п. 13 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» від 27.04.2000 № 92 первісна вартість основних засобів, що внесені до статутного капіталу підприємства –

3. Практичні завдання.

3.1. На підставі наведених даних необхідно визначити оптимальний розмір статутного капіталу малого підприємства та найприйнятніші джерела його формування.

Мінімальний розмір статутного капіталу для малого підприємства в період його створення встановлений у сумі 45 тис. грн.

Мале підприємство має такі джерела формування статутного капіталу: власні кошти засновників — 20 тис. грн;

пайові внески членів малого підприємства — 15 тис. грн;

кредити комерційного банку — 10 тис. грн (відсоткова ставка за користування кредитом встановлена в розмірі 35 % річних);

вартість майна, яка належить працюючим малого підприємства, — 8 тис.

грн;

кошти фонду підтримки підприємництва — 3 тис. грн (процентна ставка за користування кредитом встановлена на рівні облікової ставки НБУ).

3.2. Мале підприємство має капітал у розмірі 100 тис. грн. Воно може вкласти кошти на депозит строковий на рік за процентною ставкою у розмірі 25% річних, або вкласти їх щоквартально під 24% річних. На підставі наведених даних необхідно визначити розмір капіталу і доходу, які одержить мале підприємство через рік у кожному з двох варіантів. Установіть, який варіант укладання коштів прийнятніший для малого підприємства.

3.1. Визначити вартість авансового капіталу за наступними даними. Для впровадження крупного винаходу фірма залучила довгострокові кредити, акції і бюджетні асигнування за даними табл. 1.

Таблиця 1

Джерела фінансування	Питома вага, %	Річні нарахування, %
Довгострокові кредити	30	15
Акції	35	20
Бюджетні кошти	35	0
Разом	100	

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1.4

Тема 4. Система державної підтримки розвитку малого бізнесу

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

- 1.1 Роль держави в організації малого бізнесу
- 1.2 Основні напрями державної підтримки малого бізнесу
- 1.3 Основні чинники, що впливають на конкурентоспроможність малого бізнесу
- 1.4 Інфраструктура підтримки малого бізнесу
- 1.5 Система державної підтримки розвитку малого бізнесу

2. Індивідуальне тестування

2.1 Згідно ст. 2 Закону України «Про підприємництво» від 07.02.1991 № 698-XII суб'єкти підприємницької діяльності (підприємці) –

2.2 Згідно ст. 4 Закону України «Про державну підтримку малого підприємництва» від

19.10.2000 № 2063-III мета державної підтримки малого підприємництва –

2.3 Згідно Постанови КМУ «Про програму розвитку малого підприємництва в Україні на 1997-1998 роки» від 29.01.1997 № 86 фінансово-кредитна підтримка малого підприємництва –

2.4 Згідно ст.14 Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 №4618-VI інфраструктура підтримки малого і середнього підприємництва –

2.5 Згідно ст. 15 Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 №4618-VI державна підтримка суб'єктів малого і середнього підприємництва та об'єктів інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва –

3. Практичні завдання.

3.1. Необхідно вибрати найприйнятніший для малого підприємства проект за наступними даними. Мале підприємство розробило два інвестиційні проекти — проект «А» і проект «Б». Проект «А» передбачає обсяг інвестиційних коштів — 2 млн грн, строк експлуатації — 5 років, щорічний чистий прибуток — 800 тис.грн. За проектом «Б» планується обсяг інвестиційних коштів — 1 млн.грн., щорічний чистий прибуток — 320 тис.грн., строк експлуатації 5 років.

3.2. З урахуванням наведених даних необхідно вибрати найоптимальніші пропозиції щодо формування внутрішньої генеральної фінансової стратегії малого підприємства.

(тис. рн.)

Показники		Варіанти		
		№ 1	№ 2	№ 3
1.	Джерела власних коштів	180,7	420,5	340,2
2.	Основні засоби та інші необоротні активи	150,8	545,3	260,2
3.	Наявність власних оборотних коштів	Визначити		
4.	Довгострокові кредити банку	—	150,0	—
5.	Наявність власних і довгострокових джерел формування запасів і витрат	Визначити		
6.	Короткострокові кредити	40,0	40,0	40,0
7.	Загальна сума джерел формування запасів і витрат	Визначити		
8.	Запаси і витрати	45,5	45,5	39,9
9.	Надлишок або нестача власних оборотних коштів	Визначити		
10.	Надлишок або нестача власних і довгострокових джерел формування запасів і витрат	Визначити		
11.	Надлишок або нестача загальної суми джерел формування запасів і витрат	Визначити		

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1.5

Тема 5. Оподаткування підприємств малого бізнесу

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:
 - 1.1 Особливості оподаткування суб'єктів малого бізнесу
 - 1.2 Вивчення основних нормативно-правових документів, які регламентують порядок оподаткування підприємств малого бізнесу
 - 1.3 Місце і значення спрощеної системи оподаткування Оподаткування малого бізнесу світовий досвід

2. Індивідуальне тестування

2.1 Згідно ст. 292.1 Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності» від 04.11.2011 № 4014-VI доход платника єдиного податку для фізичної особи-підприємця –

2.2 Згідно ст. 292.1 Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та

деяких інших законодавчих актів України щодо спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності» від 04.11.2011 № 4014-VI доход платника єдиного податку для юридичної особи –

2.3 Згідно ст. 14 Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 № 4618-VI інфраструктура підтримки малого і середнього підприємництва –

2.4 Згідно ст. 14 Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 № 4618-VI об'єкти інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва –

2.5 Згідно ст. 1 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 № 2464- VI державний реєстр загальнообов'язкового державного соціального страхування –

3. Практичні завдання.

3.1 Розрахувати суму єдиного податку, яка підлягає сплаті до бюджету за наступними даними. Суб'єкт підприємництва, який займається роздрібною торгівлею, має дохід за календарний рік в обсязі 258 тис.грн. Кількість найманих працівників дорівнює 10.

3.2 Розрахувати суму єдиного податку, яка підлягає сплаті до бюджету за наступними даними. Суб'єкт підприємництва, який займається ресторанним господарством, має дохід за календарний рік в обсязі 1258 тис.грн. Кількість найманих працівників дорівнює 6.

3.3 Розрахувати суму єдиного податку, яка підлягає сплаті до бюджету за наступними даними. Суб'єкт підприємництва, який займається наданням побутових послуг, має дохід за календарний рік в обсязі 275 тис.грн. Кількість найманих працівників дорівнює 2.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1.6

Тема 6. Управління витратами на підприємстві малого бізнесу

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

- 1.1 Особливості формування і обліку витрат малих підприємств
- 1.2 Основні аспекти аналізу витрат підприємств малого бізнесу
- 1.3 Шляхи оптимізації витрат підприємства

2. Індивідуальне тестування

2.1 Згідно Положення «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку» від 31.12.1999 № 318 прямі витрати –

2.2 Згідно Положення «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку» від 31.12.1999 № 318 об'єкт витрат –

2.3 Згідно Положення «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку» від 31.12.1999 № 318 запаси –

2.4 Згідно ст. 4 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 916-XIV нарахування та відповідність доходів і витрат –

2.5 Згідно ст. 4 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 916-XIV історична (фактична) собівартість –

3. Практичні завдання.

3.1 Определить:

- а) величину годовых амортизационных отчислений;
- б) величину годовых бухгалтерских и экономических издержек предпринимателя;
- в) величину его бухгалтерской и экономической прибыли за год.

Сделать выводы по поводу дальнейшего развития собственного дела на основании следующих данных.

Предприниматель владеет небольшим свечным заводиком. Он нанимает трех работников за 15 тыс. грн. в год каждого, и 40 тыс. грн. в год уходит на покупку сырья и материалов с оплатой в начале года. Для этого он должен израсходовать весь свой стартовый капитал суммой 40 тыс. грн. В начале года наш предприниматель закупил на сумму 50 тыс. грн. оборудование, срок службы

котрого складає 5 років, а ліквідаційна вартість рівна нулю. Для того щоб фінансувати покупку обладнання, він взяв кредит в банку на декілька років під 10% річних. Процент по депозитам на два пункти нижче відсотка по кредитах.

Підприємець використовує власне приміщення як виробничий приміщення. Це приміщення він міг би здавати в оренду і отримувати за нього в формі орендної плати 25 тис. грн. в рік. Конкурент пропонує йому робоче місце керівного на своєму, більш великому заводі з оплатою 45 тис. грн. в рік. Сумарний дохід від продажу свічок підприємцем складає 180 тис. грн.

3.2 Визначити:

а) величину річних бухгалтерських і економічних витрат; б) величину річної бухгалтерської і економічної прибутку.

Домашня господарка вирішила відкрити прачечну і розраховує отримати річну виручку від цього закладу, рівну 120 тис. грн.

Для того їй необхідно:

1. орендувати приміщення і платити річну орендну плату в розмірі 30 тис. грн.;
2. найняти двох помічників з оплатою 20 тис. грн. в рік, зарплата яких буде виплачуватися з виручки;
3. купити обладнання вартістю 60 тис. грн.;
4. оплатити інші витрати (інвентар, пральний порошок, ополаскувачі і т.д.), які складають 15 тис. грн. в рік.

Для покупки обладнання, термін служби якого складає 10 років, вона вирішила використовувати сімейні заощадження. Банківський відсоток по депозитам дорівнює 25%, а по кредитах – 30% річних.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1.7

Тема 7. Система формування і управління доходами та прибутком малих підприємств

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

- 1.1 Особливості формування доходів малих підприємств
- 1.2 Визначення видів доходів відповідно до Податкового кодексу України
- 1.3 Основні аспекти оцінки доходів та прибутку малих підприємств

2. Індивідуальне тестування

2.1 Згідно Наказу МФУ «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 № 73 активи –

2.2 Згідно Наказу МФУ «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 № 73 баланс (звіт про фінансовий стан) –

2.3 Згідно Наказу МФУ «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 № 73 доходи –

2.4 Згідно Наказу МФУ «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 № 73 звіт про власний капітал –

2.5 Згідно Наказу МФУ «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 № 73 звіт про рух грошових коштів –

3. Практичні завдання.

3.1 Знайдіть правильну відповідь.

Еластичність попиту на працю тим вище, чим:

- а) нижче частка витрат на працю в витратах фірми; б) нижче ціна готової продукції;
- в) вище цінова еластичність попиту на готову продукцію;
- г) менше можливість заміни праці капіталом в даному виробничому процесі.

3.2 Фірма потребує робочої сили та капіталу, щоб виготовити певний продукт. Робоча сила

коштує 8 доларів на годину, капітал-12 доларів на годину. При даному обсязі виробництва граничний фізичний продукт робочої сили становить 40 одиниць, а граничний фізичний продукт капіталу становить 60 одиниць. Яку акцію повинна зробити фірма для зменшення виробничих витрат при теперішньому обсязі виробництва ?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1.8

Тема 8. Прогнозування основних показників діяльності малих підприємств

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:
 - 1.1 Корпоративний план, порядок його складання
 - 1.2 Методи фінансового прогнозування. Прогнозування складання фінансових звітів малих підприємств
 - 1.3 Короткостроковий прогноз фінансового стану малих підприємств
2. **Індивідуальне тестування**
 - 2.1 Бізнес-план –
 - 2.2 Згідно Закону України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III конфлікт інтересів –
 - 2.3 Згідно Закону України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 № 40-IV інноваційний проект –
 - 2.4 Згідно ст. 1 Закону України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» від 23.03.2000 № 1602-III державне прогнозування економічного і соціального розвитку –
 - 2.5 Згідно ст. 1 Закону України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» від 23.03.2000 № 1602-III програми економічного і соціального розвитку –

3. Практичні завдання.

- 3.1 На підставі наведених у таблиці 1 даних необхідно скласти прогноз руху грошових коштів малого підприємства на кінець планового періоду.

Таблиця 1 – Показники діяльності підприємства

№з /п	Найменування статті	Значення, тис. грн
1.	Виручка від реалізації продукції	85,0
2.	Розрахунки з постачальниками	69,0
3.	Аванси отримані	13,0
4.	Реалізація основних засобів	7,0
5.	Капітальні вкладення	10,0
6.	Залишок грошових коштів на початок планового періоду	2,0
7.	Розрахунки з бюджетом	4,0
8.	Розрахунки по заробітній платі	12,0
9.	Сплачені проценти за банківськими кредитами	9,0
10.	Короткострокові кредити банку	9,0
11.	Повернення короткострокового кредиту банку	15,0

- 3.2 Використовуючи наведені у таблиці 2 дані необхідно скласти прогнозний звіт про доходи малого підприємства в плановому кварталі.

Таблиця 2 - Показники діяльності підприємства

№ п/п	Показники	Попередній квартал, тис.грн.	Передбачається в плановому кварталі	Плановий квартал, тис.грн.
1	Обсяг реалізованої продукції	760,0	115 %	Визначити

2	Змінні витрати	646,0	85 %	Визначити
3	Валова маржа	114,0	-	Визначити
4	Адміністративні витрати	35,0	4,5 %	Визначити
5	Амортизація	25,0	—	25,0
6	Прибуток	54,0	—	Визначити
7	Податок на прибуток (18 %)	16,2	—	Визначити
8	Чистий прибуток	37,8	—	Визначити

Список рекомендованої літератури

Базова

1. Говорушко Т.А. Малий бізнес: навч. посіб. / Т.А. Говорушко, О.І.Тимченко ; Нац. ун-т харчових технологій . — К. : Центр навчальної літератури, 2006 . — 200с.
2. Зелена книга малого бізнесу України – 2012 / Д.В. Ляпін, В.І. Дубровський, О.М. Піщуліна, О.П. Продан. – К.: Інститут власності і свободи, 2012. – 124 с.
3. Варналій З.С. Мале підприємництво:основи теорії і практики. - К.:”Знання” ,2008.- 302 с.

Допоміжна

4. Пиріг О., Черняк Д. Підприємництво в Україні: від витоків до сьогодення. –К.: УкрДрук, 2011.- .194 с.
5. Іванілов О.С. Економіка підприємства. Підручник. 2-ге вид. – К.: Центр учбової літератури, 2011 . – 728 с.
6. Джейми С. Уолтерс Качественная эволюция малого бизнеса: 4 ключа к успеху без необходимости расширения компании.-К.:Баланс Бизнес Букс, 2004.-296с.

Інформаційні ресурси

7. Закон України "Про національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні" N 2157-III від 21.12.2000р. із змінами I, внесеними згідно із Законами N 2388-VI (2388-17) від 01.07.2010, ВВР, 2010, N 37, ст.496 та N 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012 режим доступу:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2157-14>
8. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
9. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (із змінами та доповненнями)// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/436-15
10. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
11. Офіційний веб-сайт Європейський науковий фонд [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.esf.org/>
12. Национальный институт стратегических исследований [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.niss.gov.ua>
13. Державна система розкриття інформації про емітенти цінних паперів
14. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.smida.gov.ua/emittents>
15. База даних компаній України [Електронний ресурс] // Режим доступу:<http://www.kompass.ua>
16. Портал української промисловості [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.minprom.com.ua>